

1. UVOD

Socijalno preduzetništvo, kao fenomen i praksa, sve više zaokuplja pažnju istraživača, socijalnih aktivista i kreatora javnih politika širom svijeta. U posljednjih 30-tak godina socijalno preduzetništvo se ubrzano razvija u cijelom svijetu. Do ekspanzije socijalnog preduzetništva došlo je zbog porasta socijalnih nejednakosti i siromaštva širom svijeta, kao posljedica ubrzanog razvoja globalizacije. U socijalnom preduzetništvu je prepoznat ogroman potencijal za rješavanje globalnih problema poput siromaštva, nezaposlenosti, zagađenja životne sredine i dr.

Ključni nosioci socijalno preduzetničke aktivnosti su socijalni preduzetnici - osobe koje prepoznaju društvene probleme i pronalaze inovativne načine za njihovo rješavanje. Socijalni preduzetnici vide prilike i potencijale tamo gdje ih drugi ne vide. Zbog snažne motivisanosti da unaprijede kvalitet života u svojim zajednicama ili svijetu, volje i upornosti smatra se da socijalni preduzetnici posjeduju kapacitet koji je potreban za transformaciju cijelog društva.

Razvoj socijalnih preduzeća predstavlja jedan od načina da se ispune uslovi koje Evropska unija postavlja pred nas, a odnose se na jednak pristup zapošljavanju i socijalnim uslugama. Socijalno preduzeće je preduzeće koje se osniva da bi se ostvario neki društveni cilj. Ono se razlikuje od tradicionalnih preduzeća (usmjerenih ka maksimizaciji profita) po svojoj svrsi i upotrebi ostvarenog profita. Za razliku od tradicionalnog preduzeća, socijalno preduzeće investitorima ne isplaćuje profit u obliku dividendi, već ga reinvestira u proširenje i razvoj kapaciteta samog preduzeća ili javni interes.

Socijalna preduzeća su najčešće usmjerena na zadovoljenje socijalnih i/ili ekonomskih ciljeva svojih članova ili na pružanje usluga socijalno ugroženim grupama u svojoj zajednici. Organizacije civilnog društva u socijalnom preduzetništvu mogu pronaći nove izvore finansijske održivosti. Do sada identifikovane forme socijalnih preduzeća u BiH, slične socijalnim preduzećima u EU, su udruženja građana, preduzeća za zapošljavanje osoba sa invaliditetom i preduzeća čiji su osnivači udruženja građana. Za razvoj socijalnih preduzeća neophodni su sistemski pristupi i adekvatni podsticaji, pri čemu modeli stimulacije treba da budu bazirani na konkretnim uslovima i potrebama entiteta, pojedinih lokalnih zajednica ili regija.